De Levende Natuur 1 (7):129-133 (1896)

Vraag eens een serieus vlinderverzamelaar, hoe hij he stukje: „De nachtelijke vlinderjacht" vindt. Hij zal u zeggen, dat er op die manier niet veel mooie buit behaald zal worden. Hij zal het een fout van de heer Jaspers noemen, dat deze de gevangen vlinders uit sentimentaliteit niet dadelijk alle doodt, eerst later uit de massa kiest, wat hem bevalt en de rest de vrijheid geeft. Hij zal u de redenen er bij zeggen en u methodes voor 't stroopen aan de hand doen, die de heer J. opzettelijk verzweeg.

Als de heer Z. de moeite wil doen de aangehaalde artikelen nog eens te lezen, zal hij, al blijft er veel waars in zijn bewering, toch ook bemerken, dat wij hem al een heel eind tegemoet zijn gekomen, en wij zullen ons best doen zeer dikwijls geheel met hem samen te gaan; zijn weg is ook onze hoofdweg, maar wij nemen ook eens een kijkje zijwaarts af.

Bovendien, het tijdschrift is niet uitsluitend voor jonge kinderen bestemd, dat toont de schrijver zelf door de inzending van een stuk als het bovenstaande. Wel trachten wij leesbaar te schrijven voor oud en jong, maar vele stukken zijn meer geschikt aan jonge kinderen voorgelezen te worden, dan dat tot eigen lektuur. Ieder opvoeder kan daarbij weglaten of wijzigen, wat naar zijn inzichten de kinderlijke gevoeligheid kwetsen of verminderen kan. E. Hs.

Een week in een Vogelparadijs.

VI.

Onze plannen voor Vrijdag waren heel eenvoudig. Mijn correspondent in Koog zou ons een bergeendennest kunnen aanwijzen of niet. In 't eerste geval was het een zaak van een half uurtje, om het netjes uit te graven en te verpakken, dan konden we nog met de middagboot naar Amsterdam en met diezelfde boot zouden we terugkeeren als er onverhoopt geen nest te vinden was. Het kwam er dus alleen maar opaan zoo spoedig mogelijk in Koog te komen, wat ons gemakkelijk genoeg viel, daar een van onze vrienden, de makelaar, weer kar en paard te onzer beschikking stelde. Twee jongens van een jaar of achttien maakten de tocht mee als volontairs; de eene heette Piet — niet dezelfde van Donderdag — terwijl de andere in strijd met alle beginselen van kortheid en tijdbesparing Cornelis Jan genoemd wordt. Het kleine kistje kon goddank niet mee, daar zaten nog de loodzware zoden van de vorige tocht in, zoodat onze uitrusting alleen maar bestond uit de vier blikken melkschotels, het schopje en een paar planken. Om twaalf uur zouden we terug zijn.

Lustig rolde ons karretje voort langs de mooie harde Kooger grintweg. Het weer kon niet mooier, het Junizonnetje schitterde aan de vlekkeloos blauwe hemel en stoofde het eiland, dat daar kalm in al zijn uitgestrektheid neerlag als ware het een groot monster, uit zee opgedoken, om op het lauwe zand van de Noordzeekust zijn breede rug te koesteren in de zomerzon. Dicht en welig schoot het gras omhoog in de frissche weiden, om de voorrang dingend met honderd bonte bloemen, die ieder wel het veld voor zich alleen in beslag zouden willen nemen. Ginds is de zuring al de baas geworden, hij tint de heele vlakte warm roodbruin, maar verder triomfeeren de boterbloemen, en op de laagste plekken tint een liefelijk rood de bodem; daar staan de koekoeksbloemen (L. flos. cuculi) in dichte rijen, maar niet zoo dicht, of er blijft nog ruimte over voor de orchideeën, hier even talrijk en forsch en kleurenrijk als de honderden varieteiten van hyacinthen in Haarlems bloemengaarde. Streepen en plekken van donkerder groen, tot blauwgroen toe kenmerken de sloten en waterplassen, waar midden in het dichte bosch van zeggen en lischdodden de bonte tuilen der zwanebloemen zich beginnen te ontplooien.

Gaandeweg maken de boterbloemen plaats voor ander geel, voor de tormentil. Het gras wordt ijler, hier en daar vertoonen zich de frisch groene kussens van de kraaibes en grauwe, half dorre Erica's. Wij naderen de Mient, het Texelsche heideveld, dat zich van De Hoorn tot aan Eierland in een breede strook achter de duinen uitstrekt, een ruim veld voor de Texelsche ondernemingsgeest. En dat veld ligt niet braak, daarvan getuigen de wilgenaanplantingen van Tubantia en de frissche roggeakkers van Anna's hofstee en Hugo's-hoeve. Daarachter, links van de weg ligt een vroegere ontginning, verscheidene hektaren groot, de Nieuwe Aanleg, een heerlijk berkenbosch met elzen, esschen en lijsterbessen, waarvan de geur ons tegenwaait, tegelijk met die van de laatste Meidoornbloesem en de eerste kamperfoelie. Wat al heerlijke dagen heb ik daar gesleten, waar het zwartkopje zijn nest had in de bramen en uren achtereen zong in de elzentop omkranst met geurig geitenblad. Daar bouwde de tjiftjaf tusschen de wortelloten van dezelfde Meidoorn, die in zijn top een schuilplaats gaf aan die wreede moordenaar, de grauwe klauwier. Het kneutje huisde er in de heidestruiken en op de lage plekken, met riet begroeid, zong zonder ophouden de kleine karakiet. Eksters bouwden in de kleine berkjes geen vier Meter boven de grond en uilen legden er eens hun glanzend witte, bolronde eieren in een verlaten kraaiennest, hetzelfde, dat in een vorig seizoen een excentriek eendenpaar zich tot broedplaats had uitverkoren.

Doch Steenhuizen luistert maar met een half oor naar mijn vogelkundige gedenkwaardigheden. De weg heeft een bocht gemaakt en De Koog ligt voor ons, met zijn bouwvallig kerkje en zijn tiental boerenhuizen vlak aan de voet van het hooge duin, dat in drie grootsche golvingen een hoogte bereikt van meer dan veertig meter en tot voetstuk strekt aan een reusachtig zwart houten scherm, een onmisbaar baak voor de schepen op de Noordzee. Links van het baak, een weinig lager op een volgende duintop steekt schuin een ruwe staak omhoog, met aan

De Levende Natuur 1 (7):129-133 (1896)

zijn top de allerlaatste overblijfselen van een Nederlandsche vlag. Een noodvlag is het. De staak wijst de plek aan waar eens Texel's badhotel verrijzen zal. Wanneer? Al tien jaar waait de vlag om hulp. *)

Maar nu zijn wij aangekomen; de vriend, die ons aan de nesten kan helpen, komt aankuieren, in overhemdsmouwen en met een lange — zeer lange gouwenaar in de mond. De gouwenaar voorspelt niet veel goeds, maar onze vrees blijkt ijdel; er zijn bergeendennesten een half uurtje van 't dorp en Leendert zal ons er heen brengen. Leendert is een jonge man omtrent dertig jaar oud naar gis. Hij is duinarbeider, maar ook jager en visscher, van alle markten thuis, en zijn gebruind gelaat, zijn diepliggende scherpe, heldere oogen met de duizend zonnerimpeltjes er omheen, zijn slanke maar toch gespierde gestalte geven ons de zekerheid, dat wij in hem de man gevonden hebben, die wij behoeven. Wij marren niet lang en weldra gaan we langs 't kronkelend zandpad de duinen in, naar het Noorden. Spoedig bevinden wij ons te midden van het heerlijkste duinlandschap, dat zich laat denken. Het pad leidt langs de tamelijk steile helling van een heuvel zoowat te halver hoogte, links gaat de helling omhoog, rechts naar beneden en naar beide zijden is hij bedekt met duizenden en duizenden van geurige duinrozen, een sneeuwwit kleed met gouden sterren. Ook zijn er duinroosjes met roodgestreepte blaadjes en enkele zelfs gloeien in 't liefelijkst rozerood. In het dal aan onze rechterhand grazen enkele schapen, de helling aan de overzijde is weer wit en rozerood. Dat duurt zoo tien minuten lang, dan minderen de rozen en maken plaats voor helmgras en duindoorn. Het pad daalt en nu loopen we in een wijde duinvlakte begroeid met hei, kraaibes en duindoorn. Tureluurs, scholeksters, kivieten, grutto's en kemphaantjes vliegen om ons heen; er moet water in de buurt zijn.

Ineens staat Steenhuizen, die tot nu toe druk met Leendert heeft loopen praten, stil, en roept: „hier zijn we gisteren al geweest, hier zijn geen konijnenholen."

„Ja," zegt Leendert, „hier zijn geen holen, we moeten nog wat verder wezen, achter Madura."

„Madura, dat is nu nog een half uur van hier," valt Piet in, „en we zouden in een half uur bij 't nest zijn."

„Dat heb ik niet gezegd," antwoordt Leendert, „en het nest moeten we zoeken. Er zijn van 't jaar weinig konijnen, maar achter Madura, daar is nog de beste plek.

Wat zouden we doen? We hadden er op gerekend, tegen twaalven weer aan Den Burg te zijn, alles was al voor de reis in orde en daar stonden we nu zonder eten of drinken in de duinen met het vooruitzicht op een zoekpartij, misschien even lang, vermoeiend en vruchteloos als die van gisteren.

Lang beraadslaagden we niet. Eenstemmig waren we van oordeel dat er nog een poging gewaagd moest worden, Madura ligt zoo heel ver niet van De Cocksdorp en daar konden we dan wat eten en onze nieuwe schikkingen voor de terugreis naar Den Burg telefoneeren.

Vooruit dus!

*) Misschien stellen onze lezers er belang in, dat in dit jaar door de ijverige bemoeiingen van dezelfde makelaar, die ons zijn karretje leende, Koog werkelijk tot een badplaats verheven is. Het badpaviljoen staat op dezelfde plek, waar eens de noodvlag woei.

Na nog twee duinreeksen over, en twee eindelooze valleien doorgeworsteld te zijn, onder voortdurende begeleiding van onze beide wulpen van Donderdag, bereiken we ons eigenlijk jachtveld, een hooge duinenrij, die naar links over gaat in een wijde zandvlakte met een spiegelglad blinkend meer op de achtergrond. Maar dat is geen meer, de zon en de stille heete lucht tooveren ons hier een luchtspiegeling voor de oogen, en de grijze heuvelen die aan de overzijde heel, heel ver, zich steil uit de vlakte verheffen, zijn weer duinen, die we binnen het kwartier zouden kunnen bereiken. Maar daar zijn geen konijnenholen, wij laten daarom de merkwaardige Sluftervlakte links liggen en gaan naar rechts, om daar de duinhelling af te zoeken.

Het eerste konijnenhol is gauw gevonden. Vol verwachting staan we er omheen, al begrijpen we dan ook heel goed, dat we de bergeenden zoo maar niet in het eerste het beste gat vinden zullen.

Leendert kijkt. „Geen spoor," zegt hij, „als er eenden in zijn, dan kun je de voetstappen meestal wel zien, of er hangt ergens wel dons voor de opening. Maar ik zal toch eens peilen." En nu wordt het ons duidelijk, waarom hij behalve zijn spade nog een dunne stok met wat ijzerdraad aan de tip heeft meegenomen. Zoover hij reiken kan, steekt hij de stok in 't konijnengat en haalt hem dan terug, zorg dragend, dat de haak van ijzerdraad langs de bodem schraapt. Leeg komt de haak te voorschijn — was er maar een donsje aan, dan hadden we op een nest kunnen hopen,

Steenhuizen is in extase over die stok en die haak, in minder dan geen tijd heeft hij, hoe is mij nog altijd een raadsel, in de boomlooze duinen een stok gevonden. Hij bedelt Leendert de helft van zijn ijzerdraad af en pookt weldra dapper rond in de holen, die we nu nog al tamelijk veel vinden. Piet, Cornelis Jan en ik benijden hem natuurlijk zeer, maar zonder haak kunnen we toch ook wel wat doen. Wij kijken goed uit naar voetsporen en dons en als we ons maar eventjes verbeelden kunnen, dat een van die twee dingen te zien zijn, dan roepen we een man met stok en haak erbij om te peilen.

Zoo gaat het voort, duin op, duin af, uur in en uur uit en we vinden niets.

Juist als ik weer eens het hoofd opsteek uit een hol, waar ik halverwege in gekropen ben om er zoover mogelijk in rond te grabbelen — de nesten liggen zelden dieper dan anderhalve meter, — zie ik met eenige ontroering Leendert een paar duinen verder staan. Hij wenkt met beide armen. Mijn drie andere tochtgenooten komen al van verschillende kanten aandraven recht op hem aan. Zou daar een nest zijn? Ik volg hun voorbeeld; op de stekels van duindoorns letten wij al lang niet meer. „Heb je er een?" roepen we alle vier tegelijk.

„Nee," antwoordt Leendert, „maar kom toch eens kijken; ze hebben er hier een uitgegraven, en nog niet zoo heel lang geleden ook."

Het witte zand, versch afgegraven, wijst duidelijk genoeg de plaats aan waar 't nest gelegen heeft. De overblijfselen ervan, lichtgrijze brokken dons, liggen rondom verspreid.

„Zeker jongens uit Cocksdorp" zegt Leendert, „die hebben een goede vangst gedaan, voor elk ei krijgen ze een dubbeltje en er zitten soms wel twintig eieren in één

De Levende Natuur 1 (7):129-133 (1896)

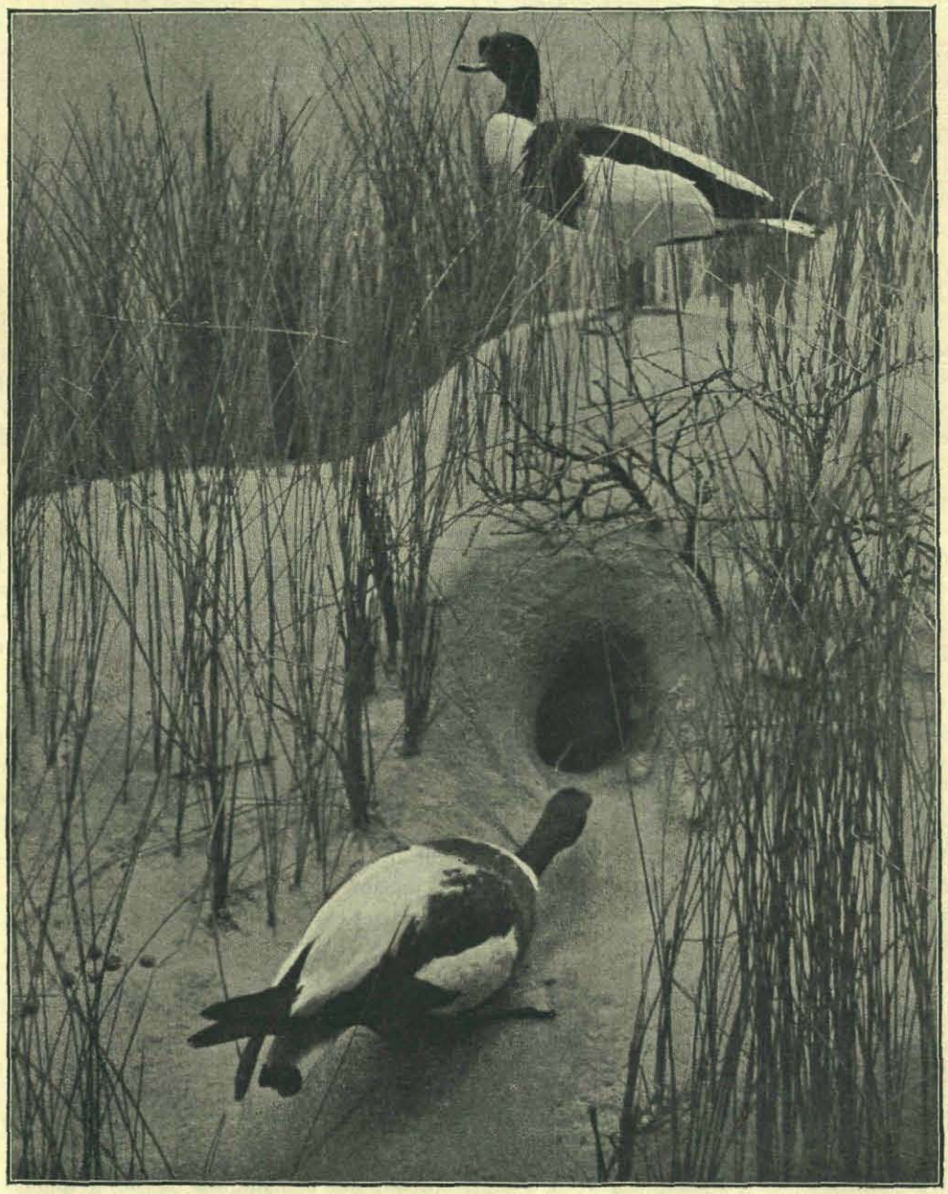
nest. Ze worden dan gestuurd naar Utrecht of Arnhem en ook wel naar Brussel voor broedeieren. Op buitenplaatsen hebben ze graag bergeenden, vroeger nog meer dan tegenwoordig, het zijn dan ook mooie vogels."

Al spijt het ons, dat wij zelf dit nest niet uit hebben mogen graven, we zijn toch alvast blij met Leendert's vondst. We beginnen nu aan de aanwezigheid van bergeendennesten te gelooven en zetten ons onderzoek met dubbele ijver voort. Leendert heeft de opperste leiding; hij weet precies waar konijnenholen zijn, wat ons natuurlijk het zoeken heel wat gemakkelijker maakt.

Om elf uur hebben we nog niets gevonden en Leendert begint ernstig te kijken. Blijkbaar is hij ook erg teleurgesteld. „'t geeft hier niets achter Madura" zegt hij, we kunnen nu nog eens probeeren of we bij de vuurtoren wat kunnen vinden en dan zoekend teruggaan. Maar eerst moesten we in De Cocksdorp eventjes opsteken.

Zoo gezegd zoo gedaan. We verlaten de duinen. Waar wij uitkomen ligt een klein huisje: Leendert stelt ons voor, bij oude Simon, die daar woont, even een kom water te vragen en meteen te informeeren naar nesten. Simon is niet weinig verwonderd als we zoo bij hem komen binnenvallen.

„Die heeren zijn van Artis en ze komen om bergeendennesten," zoo stelt Leendert ons voor en 't tooverwoord „Artis" mist op Simon zijn uitwerking niet. Wij laten doorschemeren, dat „De Tuin" er wel wat voor over heeft, om een ongeschonden nest te krijgen. Dat brengt Simon aan 't nadenken.

Bergeenden in de duinen.
(Naar een fotografie door P. L. STEENHUIZEN genomen van zijn groep in de „Fauna Neerlandica").

„Ja," zegt hij, d'r bennen van 't zomer al bitter weinig bergeenden. De jongens hebben er eergisteren nog een uitgegraven, maar ik zou niet durven zeggen of er nog meer zijn. Er komen wel eens eenden overvliegen.

„Weet je ook of er nesten bij de vuurtoren zijn?" „Dat

De Levende Natuur 1 (7):129-133 (1896)

zou ik niet durven zeggen, maar gemeenlijk nestelen er wel. Maar of ze er dit jaar zijn, dat zou ik niet durven zeggen."

Wij verlaten onze vriend, die niets durft zeggen, en tegen twaalven doen we onze intocht in De Cocksdorp, verbrand, hongerig, moe en tamelijk teleurgesteld.

Leendert stelt ons weer met zijn bekende formule aan de dikke waard voor, die ons welkom heet, met een goedig medelijdend glimlachje, waarin een heel klein beetje twijfel aan ons gezond verstand doorschemert, niet hinderlijk, maar toch merkbaar. Dat glimlachje hebben we op onze tochten meer gezien.

Maar onze waard zorgt uitstekend voor ons, hij komt aandragen met stapels broodjes en eieren, en kannen vol melk, ook laat hij zich vertellen, waarvoor we nu juist het nest moeten hebben, en waarom we in Oosterend heele zoden hebben uitgesneden, zooals hem verteld is. Hij eindigt met heel veel belang te stellen in ons werk en als we dankbaar en voldaan zijn herberg verlaten, zijn we ieder voorzien van een spaansch riet, drie meter lang met een prachtige ijzeren haak er bovenop, alles afkomstig uit zijn magazijn van strandgoederen. „Allemaal aangespoeld goed, heeren."

Nu we zoo prachtig gewapend zijn, herleeft de hoop en vol moed stappen we naar de vuurtoren-duinen, die nog wel een half uur ver van 't dorp liggen. Daar gaan we weer aan 't zoeken. Ik voel mij heel anders dan gisteren. Toen kon ik nog naar de varens en orchideeën uitzien en naar paapjes en wulpen, nu gun ik mij daarvoor geen tijd, mijn geest heeft nergens ruimte voor, dan voor bergeenden en konijnenholen. Met de anderen is het net zoo. Als echte jachthonden, die taai het spoor blijven volgen van 't wild, waar ze op gedresseerd zijn, houden wij ons aan die éene taak. Drie uren lang doorkruisen we de duinen om de vuurtoren, we peilen ieder nest, maar vruchteloos.

„Liggen" roept Steenhuizen op eens, „omhoogzien!"

Jawel, hoor, daar komen twee bergeenden aan, 't mannetje voorop, zestig meter hoog, „even buiten schot" fluistert Steenhuizen Leendert toe, al denkt geen van ons er in de verste verte ook maar aan, om de dieren te schieten. Ze komen van de slikgronden aan 't Eierlandsche gat, waar ze aan 't schelpenvisschen geweest zijn, nu brengt 't mannetje het wijfje naar huis en dan gaat hij zelf er op zijn eentje nog eens op uit. Wij wenden geen blik van de vogels af. Zij schijnen ons niet gezien te hebben, tenminste zij vliegen recht door naar 't Zuiden in de richting van Madura.

Wij laten er natuurlijk geen gras over groeien en volgen ze langs de kortste weg. Ik word weer mensch en als we door een weiland trekken, recht op de duinen van Madura af, gun ik mij even de tijd, om van de orchideeën te genieten, die daar bij duizenden staan, sommige wel een Meter hoog: maculata, incarnata en latifolia met alle mogelijke tusschenvormen, in kleuren wisselend van het reinste wit tot diep purper bij zwart af. En daar tusschen gonzen honderd kleine werksters van de weidehommel (B. pratorum). Die gonzen erg schril voor een hommel.

Maar mijn tochtgenooten worden ongeduldig en vertoonen hetzelfde glimlachje als de waard uit De Cocksdorp.

We komen nu aan een aardig huisje, met tuin en haag „al naar behooren," maar er is niemand thuis. Leendert is er echter bekend; hij weet kommen en de putemmer te vinden, zoodat we ons aan het heerlijke welwater te goed kunnen doen. „Ik zal ze morgen wel bedanken," schertst onze gids, en nu gaan we weer aan 't werk.

Een eindje verder zien we hoog tegen een duin een blauwe vlek bewegen. We zien wat scherper toe en daar is me warempel oude Simon ook aan 't poken met een riet van wel vier Meter lang.

„Hé, heb je er al veel Simon."

„Dat zou ik niet durven zeggen, ik wou maar eens eventjes kijken. Heb jullie die twee ook zien vliegen."

„Ja, weet je ook waar ze neergestreken zijn?"

„Dat zou ik niet durven zeggen, een heel eind ver zeker, in de Nederlanden!"

„Ik zou wel durven zeggen," spot Leendert, „dat hij de „premie" voor zich alleen wel zou willen hebben, we zullen nog zoo hard maar niet naar de Nederlanden loopen. Misschien hebben we straks hier nog een gaatje overgeslagen. We kunnen nu allemaal peilen."

En weer beginnen we, tot we stijf in de rug worden van al het bukken, en al zoekend zijn we weer aan de „doode duinen van Donderdag" gekomen.

De zon is nu al lang aan 't dalen. Het steile binnenduin werpt een lange schaduw op het grasveld aan zijn voet, waarlangs we nu op een rijtje achter elkander zuidwaarts loopen. Verder naar links liggen de groene graanvelden van Eierland nog in 't zonnetje. Daar zingen ook leeuweriken, 't Is anders erg stil. Onze gesprekken zijn verstomd, alleen Piet en Cornelis Jan loopen elkander een beetje te plagen, en bij iedere duinput moeten ze drinken. Dat zijn teekenen van vermoeienis. Geen wonder ook; we zijn nu meer dan twaalf uren onderweg. Steenhuizen zegt geen woord, maar straks zal hij losbarsten, dat is aan zijn gezicht te zien. Leendert zegt ook niets.

Een giegelend gejoel links van ons verbreekt de stilte. „Wulpen" zegt er een. „Neen, koekoeken, kijk maar." Vier koekoeken vliegen haastig vlak over 't gras, één voorop de drie anderen achteraan. „Gie, gie, goeje, goeje, ga" schreeuwt de voorste. Weldra zijn ze uit 't gezicht verdwenen. De tongen zijn nu losgeraakt, en Steenhuizen z'n speech komt nu ook. Kort maar krachtig, „Hoor eens, Leendert, je bent aangenomen om ons een bergeendennest te bezorgen, hoe denk je er nu over? Mij dunkt, het wordt nu toch tijd, als we nog voor donker thuis willen zijn."

Ik ben natuurlijk niet weinig benieuwd naar wat Leendert hierop zal antwoorden. Hij had genoeg zijn best gedaan, meer was er niet van hem te vergen. Het was duidelijk gebleken, dat er dit jaar geen bergeenden op Texel te vinden waren, tenminste niet in de duinen benoorden Koog. En bezuiden Koog zijn ze, geloof ik, nooit gevonden.

Maar Leendert weet nog raad. „Nu is er nog één stuk van de Nederlanden waar nog kans is, zegt hij bedaard, en dat is het kooirecht. We moeten de kooiker maar eens vragen, of we in zijn duinen mogen zoeken.

Dat is een inval. Als er ergens wat te vinden is, dan moet dat wel in het kooirecht zijn, in de heilige kring van anderhalve Kilometer, de schuilplaats voor elk mogelijk wild gedurende de jachttijd, het laatste toevluchtsoord wellicht ook voor de konijnen, die op zoo raadselachtige wijze uit alle andere duinen op het eiland verdwenen zijn!

We zijn het bordje met zijn dreigend opschrift al voorbij

De Levende Natuur 1 (7):129-133 (1896)

en staan al spoedig bij 't huis van de kooiker. De avondrust is al ingegaan, zijn talrijke kinderen zitten op de duintjes rondom boterhammen te eten, en komen van alle kanten schichtig naderbij. Drie kleine kooihondjes springen keffend uit hun hokken te voorschijn, de baas zelf komt ook opdagen en staat gereedelijk ons verzoek toe. Hij heeft voor Artis wel wat over, en moedigt ons aan, om maar goed uit te zien, want — dit weet hij stellig — er zijn bergeenden binnen de afpaling.

Wij verspreiden ons naar alle kanten. Ieder krijgt een vierde deel voor zijn rekening. We voelen natuurlijk geen vermoeienis meer, zoo zeker zijn we er van, dat we toch nog eindelijk slagen zullen. Wat een heerlijke duinen! Hier groeien zoo mogelijk nog meer rozen dan in de duinen bij Koog zelf, sommige heuvels zijn er geheel mee overdekt, van de voet tot de top. Ze beginnen pas te bloeien en toch is alles al wit en rozerood, zoo dicht op elkaar staan de kleine stekelplantjes. En duizenden knoppen, nog geheel gesloten of reeds half ontloken, beloven nog een onuitputtelijke rijkdom voor de heele Junimaand. Ik kan niet nalaten een paar prachtige rood geaderde knoppen te plukken, te bewonderen en in mijn knoopsgat te steken.

Maar dan moet ik weer aan 't poken. Mijn vierde part heb ik al afgewerkt, dicht voor mij ligt het elzenhout van de kooi, waar twee spotvogeltjes en een roodstaartje in de avondstilte hun lied over de kalme plas doen weerklinken. Twee torenvalken schroeven hoog in de lucht, daarboven, die nestelen er jaar op jaar in 't wilgenhout. Maar waar blijven de bergeenden?

Opeens klinkt van links een verward, haastig geroep, druk zwatelend praten en eindelijk een geweldig gejuich. Ik draaf al terug, over mijn roosjes heen; geen twijfel, het nest is gevonden! Daar zijn ze op een hooge duintop. Leendert ligt geknield te kijken, Steenhuizen staat te roepen en te wuiven, Piet en Cornelis Jan loopen opgewonden heen en weer, ze voeren als 't ware een soort van oorlogsdans uit, altijd nog met de blikken schalen in hun arm. Achter hen gaat in de verte de zon juist onder in een stralenkrans van goud en groen en purper — een tooneel om nooit te vergeten. In een oogenblik ben ik boven, 160 hartslagen in de minuut — alleen van de inspanning van 't klimmen natuurlijk.

Cornelis Jan heeft het nest gevonden, hij heeft spoor gezien — zie 't staat er nog..., en dons aan de duindoorn voor de ingang en bij 't peilen is nog een heel brok te voorschijn gekomen. Met 't uitgraven hebben ze gewacht, totdat ik al deze dingen behoorlijk gezien zou hebben.

En nu begint Leendert. Met spanning zitten wij er naar te kijken, hoe hij in 't rond voorzichtig het zand weg spit, opdat het hol niet in zal storten. Spoedig is hij zoover, dat we met de hand de eieren kunnen bereiken. Nu die voorzichtig eruit gehaald; er zijn er tien; geen groot nest dus. Met verdubbelde voorzichtigheid spit Leendert nu verder; het nest is te zien en Steenhuizen zelf omvat het eindeloos voorzichtig met beide armen en schuift de kostbare vondst langzaam naar zich toe, tot waar we de platte schaal gelijk in 't zand gegraven hebben, waarin het dan ongeschonden terecht komt. Geen halmpje of vezeltje is bij 't bouwen van dit nest gebruikt. Het bestaat geheel uit dons, zuiver, grijs, ondenkbaar zacht.

Nu krijgen we ook honger, Leendert heeft uit 't dorp nog een paar boterhammen meegenomen in een linnen zakje. Die deelen we eerlijk en in 't zakje bergen we de tien eieren. Leendert spit het gat weer dicht en beplant het losse zand met helm, dat hij van de planten om ons afscheurt. Dat gaat heel handig en vlug en wij eeren hem om zijn nauwgezetheid; hij heeft hart voor zijn duinen en wil 't niet voor zijn rekening nemen dat de top, waar wij gegraven hebben, verstuiven zou.

Nadat we de kooiker allerhartelijkst bedankt hebben, slaan we met onze schatten de weg naar Koog in. Daar zeggen we Leendert vaarwel en weldra rolt ons karretje weer langs de harde Kooger weg. Piet ment, Cornelis Jan heeft de blikken schalen met 't nest op zijn knieën, Steenhuizen bewaakt zijn tien eieren en ik kijk naar links en rechts het rijtuig uit naar al de heerlijke plekjes, die ik zoo goed ken en waar ik nog zoo graag dagen en dagen zou willen blijven zwerven en rondzien, onderzoeken en teekenen.

J. P. T.

De premie, die we in Oosterend op de botkoleieren gesteld hadden, had het gewenschte gevolg. Daalder stuurde ons in de week na onze reis twee groote eieren echt „botkol"-type. Ze waren grijsgrauw, korrelig, alsof ze door zand gerold waren en geteekend met diep donkerbruine vlekken, die in dunne dooreengevlekte streepen van dezelfde kleur uitliepen. Onder de donkere teekening lagen nog zeer licht-violette vlekken, bijna onmerkbaar. De lengte was bij beide 8 cM. bij 5 cM. de grootste breedtelijn sneed de lengte-as op $^1/_3$. Van 't uitbroeden kon niets komen, want, zooals Daalder ook al erbij schreef, ze waren maar half vol. Uit nadere inlichtingen bleek, dat „botkol"-eieren altijd voor de helft leeg zijn, waarmee meteen het overtuigend bewijs geleverd is, dat we hier met een ziekteverschijnsel te doen hebben. Zoover ik weet zijn de eieren waargenomen in 1892 en 1894; het zou wel de moeite waard zijn, te weten of ze nog meer gevonden zijn. Hoogstwaarschijnlijk zullen ze wel niet meer voorkomen, zoodra de eene vogel waarvan ze vermoedelijk afkomstig zijn, gestorven is. Des te meer spijt het mij, dat onze doppen door een ongelukkig toeval gebroken en verloren gegaan zijn. Of de zieke vogel nu een scholekster is, dat zou ik niet durven zeggen (om nu eens met oude Simon te spreken) wel lijkt het mij zeer waarschijnlijk, te oordeelen naar grootte en teekening.